Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 26. januarja 2017*

„Varstvo zdravja in zagotovitev varnosti potrošnikov in delavcev — Direktiva 2006/42/ES — Zaščitna klavzula — Nacionalni ukrep umika s trga in prepovedi dajanja na trg kosilnice — Zahteve v zvezi z varovalnimi napravami — Zaporedne različice harmoniziranega standarda — Pravna varnost — Sklep, s katerim je Komisija ugotovila, da je ukrep upravičen — Napačna uporaba prava“

V zadevi T-474/15,

Global Garden Products Italy SpA (GGP Italy) s sedežem v Castelfrancu Venetu (Italija), ki jo zastopajo A. Villani, L. D'Amario in M. Caccialanza, odvetniki,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki sta jo sprva zastopala G. Braga da Cruz in L. Cappelletti in nato G. Braga da Cruz in C. Zadra, agenti,

tožena stranka,

ob intervenciji

Republike Latvije, ki jo zastopata I. Kalniņš in D. Pelše, agenta,

intervenientka,

zaradi predloga na podlagi člena 263 PDEU za razglasitev ničnosti Izvedbenega sklepa Komisije (EU) 2015/902 z dne 10. junija 2015 o ukrepu prepovedi dajanja v promet kosilnice proizvajalca GGP Italy SpA, ki ga je sprejela Latvija v skladu z Direktivo 2006/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL 2015, L 147, str. 22),

SPLOŠNO SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi S. Gervasoni, v funkciji predsednika, L. Madise (poročevalec) in Z. Csehi, sodnika,

sodni tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 21. septembra 2016,

izreka naslednjo

* * Jezik postopka: italijanščina.

Sodbo

Dejansko stanje

1 Člen 11 Direktive 2006/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2006 o strojih in spremembah Direktive 95/16/ES (preoblikovano) (UL 2006, L 157, str. 24), vsebuje zaščitno klavzulo, ki med drugim določa, da država članica, ki ugotovi, da stroj v smislu te direktive ogroža zdravje ali varnost oseb, sprejme vse ustrezne ukrepe za preprečevanje tveganj in o njih obvesti Komisijo, ki preizkusi, ali so ti ukrepi upravičeni in svojo odločitev v zvezi s tem sporoči vsem državam članicam.

2 Tožeča stranka, družba Global Garden Products Italy SpA (GGP Italy), izdeluje naprave za vrtnarjenje. Med drugim je proizvajala električno kosilnico, imenovano „Stiga Collector 35 EL (C 350, 297352654/S13)“ (v nadaljevanju: sporna kosilnica), ki jo je, kot sama navaja, izvažala v več držav članic, med drugim Latvijo.

3 V skladu z izjavo o skladnosti „CE“ sporne kosilnice z določbami Direktive 2006/42, ki jo je sestavila tožeča stranka in na kateri je kot datum naveden 3. september 2012, je skladnost stroja preizkusil priglašeni organ v smislu člena 14 iste direktive, družba TÜV Rheinland LGA Products GmbH. Ta družba se je med drugim sklicevala na harmonizirani standard Evropskega odbora za elektrotehnično standardizacijo (Cenelec) EN 60335-2-77:2006 z naslovom „Gospodinjski in podobni električni aparati – Varnost – 2-77. del: Posebne zahteve za ročno vodene električne vrtne kosilnice (IEC 60355-2-77:1996 (spremenjen))“.

4 Namen harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2006 je bil, da se za stroje, na katere se ta standard nanaša in so ustrezali njegovim zahtevam, vzpostavi domneva o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami, navedenimi v Prilogi I k Direktivi 98/37/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o približevanju zakonov držav članic o strojih (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 20, str. 349), ki je bila nadomeščena z Direktivo 2006/42. V zvezi z elementi spora je treba pojasniti, da se točka 1.3.8 te priloge nanaša na „izbiro varovanja proti tveganju pri gibljivih delih“ in predpisuje vrsto varovala ali zaščitne naprave glede na to, ali gre pri gibljivih delih strojev za del prenosnega mehanizma ali pa ti gibljivi deli neposredno sodelujejo v delovnem procesu. Točka 1.4.1 iste priloge vsebuje splošne zahteve glede varoval in zaščitnih naprav, ki morajo biti, med drugim, „postavljeni na ustrezni oddaljenosti od nevarnega območja“. Vendar pa v zvezi s tem harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006 ni določil natančne minimalne razdalje med robom gibljivega rezila in zadnjo steno ohišja rezila (točka 20.103.1.1).

5 V aprilu 2013 je Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (center za zaščito pravic potrošnikov, Latvija), ki ga je Republika Latvija imenovala kot pristojni organ za nadzor na trgu v smislu člena 4 Direktive 2006/42, pri distributerju v Latviji prevzel nekaj primerkov sporne kosilnice. Do tega je prišlo v okviru skupne akcije nadzora kosilnic na trgu, ki jo je v letu 2011 sprožil Prosafe (Product Safety Forum of Europe, evropski forum za varnost proizvodov), združenje, ki združuje zlasti nacionalne organe, kot je center za zaščito pravic potrošnikov.

6 Enega od prevzetih primerkov sporne kosilnice, ki je bil izdelan leta 2013, je preizkusil Slovenski institut za kakovost in meroslovje iz Ljubljane, ki je priglašeni organ v smislu člena 14 Direktive 2006/42. Iz poročila o preizkusu izhaja, da je bil ta opravljen, med drugim, z vidika zahtev te direktive in določb harmoniziranega standarda Cenelec EN 60335-2-77:2010, ki ima enak namen kot prejšnji harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006, omenjen v točkah 3 in 4 zgoraj.

7 Slovenski institut za kakovost in meroslovje je ugotovil, da zadevni stroj glede razdalje med robom gibljivega rezila in zadnjo steno ohišja rezila ni v skladu z določbami harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2010. Ta razdalja je znašala 87 mm, medtem ko je točka 20.107.1.1 tega standarda med drugim predpisovala minimalno razdaljo 120 mm. Na podlagi te ugotovitve je ta institut sklenil,

da določbe točk 1.3.8 in 1.4.1 Priloge I k Direktivi 2006/42 niso bile spoštovane. Ti točki imata enak namen kot enako oštevilčeni točki iz Priloge I k Direktivi 98/37, ki sta omenjeni v točki 4 zgoraj in imata v zvezi z zahtevo, da morajo biti varovala in zaščitne naprave „postavljeni na ustrezni oddaljenosti od nevarnega območja“, enako besedilo. Center za zaščito pravic potrošnikov (v nadaljevanju: latvijski organi) je poročilo instituta prejel 9. oktobra 2013.

8 Ti organi so distributerja sporne kosilnice v Latviji z dopisom z dne 3. decembra 2013 pozvali, naj sprejme prostovoljne ukrepe, da bi „preprečil distribucijo nevarne kosilnice v državi“.

9 Latvijski organi so z dopisom z dne 12. decembra 2013 tožečo stranko tudi seznanili z rezultatom preizkusa sporne kosilnice in ugotovljeno neskladnostjo v zvezi z razdaljo med robom gibljivega rezila in zadnjo steno varovala. Ti organi so tožečo stranko pozvali, naj to neskladje pojasni, pojasni ukrepe, ki jih namerava sprejeti, in navede, zakaj se je izjava o skladnosti „CE“ nanašala na harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006, ki se je po njihovem mnenju uporabljal do leta 2011, čeprav je bil stroj proizveden leta 2013. Poročilo Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje je bilo priloženo k temu dopisu.

10 Tožeča stranka je v dopisih, ki si jih je v nadaljevanju izmenjala z latvijskimi organi, trdila, da je harmonizirani standard EN 60335-2-77:2010 šele s 1. septembrom 2013 dokončno nadomestil harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006, da sporne kosilnice od tega datuma ni več izdelovala in da je bila v skladu s harmoniziranim standardom EN 60335-2-77:2006. Tožeča stranka je priznala, da so bili v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 8. aprila 2011, v katerem je bil harmonizirani standard EN 60335-2-77:2010 prvič objavljen (UL 2011, C 110, str. 52), v tabeli naslovov in sklicev harmoniziranih standardov opuščeni sklici na nadomeščeni harmonizirani standard in datum prenehanja veljavnosti domneve o skladnosti, ki jo zagotavlja ta standard. Vendar pa je poudarila, da je stolpec, ki se je nanašal na ta datum, vseboval opombo 1 z navedbo, da bo „[o]bičajno […] datum, ko preneha veljati domneva o skladnosti, datum preklica (‚dow‘), ki ga določi Evropska organizacija za standardizacijo“ in da „je treba opozoriti uporabnike teh standardov na dejstvo, da je v nekaterih izjemnih primerih to lahko drugače“. V zvezi s tem je tožeča stranka opozorila na navedbe iz harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2010 in na navedbe na spletni strani Evropskega odbora za standardizacijo (CEN), v katerih je bil kot datum preklica (dow) (v nadaljevanju: datum preklica) v tem primeru naveden 1. september 2013.

11 Latvijski organi so se sklicevali na Direktivo 2006/42 in poudarili, da člen 5 določa, da mora proizvajalec ali njegov pooblaščeni zastopnik pred dajanjem strojev na trg zagotoviti, da izpolnjujejo ustrezne bistvene zdravstvene in varnostne zahteve iz te direktive. Spomnili so, da je to, kot je to določeno v členu 7 iste direktive, mogoče narediti z izjavo o skladnosti s harmoniziranim standardom, ki je objavljen v Uradnem listu in ki se nanaša na zadevni stroj, kar vzpostavi domnevo o skladnosti s temi zahtevami. V nasprotnem primeru bi morala zainteresirana oseba na drug način dokazati, da so bile te zahteve spoštovane vsaj na ravni, ki se zahteva s harmoniziranim standardom. Latvijski organi so dodali, da zaradi tega, ker je bil v Uradnem listu 8. aprila 2011 objavljen harmonizirani standard EN 60335-2-77:2010, harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006 v letu 2012, ko je bila sestavljena izjava o skladnosti „CE“ sporne kosilnice, in v letu 2013, ko je bil izdelan preizkušeni primerek, ni več veljal in da skladnost z njim ni več zagotavljala domneve o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami. Harmonizirani standard EN 60335-2-77:2010 naj bi bil sicer zahtevnejši kot prejšnji standard, vendar naj bi predstavljal „stanje tehnike“ na tem področju. Poročilo o preizkusu Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje naj bi tako pokazalo, da sporna kosilnica ni varna do enake ravni, kot jo zagotavlja spoštovanje veljavnega harmoniziranega standarda. Latvijski organi so 19. marca 2014 najavili, da bodo prepovedali njeno prodajo.

12 Maja 2014 je bilo sporočilo v zvezi s sporno kosilnico objavljeno v sistemu RAPEX (skupnostni sistem za hitro izmenjavo informacij o nevarnih proizvodih, ki se ne uporabljajo za prehrano). Ta sistem, ki je bil vzpostavljen z Direktivo 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. decembra 2001 o splošni varnosti proizvodov (posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 6, str. 447), povezuje

Komisijo in organe za varstvo potrošnikov držav članic ter drugih držav pogodbenic Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru. Komisiji omogoča, da na podlagi sporočil, ki jih pošiljajo nacionalni organi, vsak teden sestavi in objavi seznam proizvodov, ki pomenijo resno nevarnost za zdravje in varnost potrošnikov.

13 V obvestilu RAPEX v zvezi s sporno kosilnico je sicer navedena „druga stopnja tveganja“ in ne „resna nevarnost“, kot pri drugih proizvodih, omenjenih na tedenskem seznamu. Omenja se tveganje ureznin, pri čemer je navedeno, da „rezila niso dovolj zavarovana“, da „zato obstaja možnost ureznin na nogah ali rokah pri uporabi ali vzdrževanju“ in da „proizvod ne izpolnjuje zahtev direktive o strojih in upoštevnega harmoniziranega standarda EN 60335-2-77“. Poleg tega je bilo dodano, da so bili sprejeti prostovoljni ukrepi za umik s trga.

14 Pojasniti je treba, da je v členu 2 Direktive 2001/95 umik opredeljen kot vsak ukrep, katerega cilj je preprečiti distribucijo, razstavljanje ali ponujanje nevarnega proizvoda potrošniku in da se razlikuje od odpoklica, ki je opredeljen kot vsak ukrep, katerega cilj je doseči vrnitev nevarnega proizvoda, ki ga je proizvajalec ali distributer že dobavil ali je dostopen potrošnikom.

15 Z dopisom z dne 11. junija 2014 je distributer sporne kosilnice v Latviji latvijskim organom sporočil, da je bil stroj umaknjen s trga. Poleg tega je tožeča stranka v dopisu z dne 28. avgusta 2014 potrdila, da je z namenom, da bi dosegla umik obvestila o njenem proizvodu iz sistema RAPEX, z Latvijskega trga umaknila sporno kosilnico, in navedla, da se ta kosilnica od 1. septembra 2013 ne proizvaja več in nikjer v Evropski uniji več ne daje na trg.

16 Latvijski organi so 1. julija 2014 Komisijo na podlagi člena 11(2) Direktive 2006/42 obvestili o prostovoljnem umiku sporne kosilnice s trga in prenehanju dajanja te kosilnice v promet. Ta člen, ki se nanaša na zaščitno klavzulo, določa:

„1. Kadar država članica ugotovi, da lahko stroj, ki ga ureja ta direktiva, z oznako CE in s spremljajočo ES-izjavo o skladnosti, ter ki se uporablja skladno s predvidenim namenom ali v razmerah, ki jih je mogoče razumno predvideti, ogroža zdravje in varnost oseb […], sprejme vse ustrezne ukrepe za umik takšnega stroja s trga, njegovo prepoved dajanja na trg in/ali v obratovanje ali omejitev njegovega prostega pretoka.

2. Država članica o vsakem takem ukrepu takoj obvesti Komisijo in druge države članice, pri čemer navede vzroke za svojo odločitev in zlasti, ali je razlog neskladnosti:

(a) neizpolnjevanje bistvenih [zdravstvenih in varnostnih zahtev, določenih v Prilogi I];

[…]

3. Komisija se nemudoma začne posvetovati z zadevnimi strankami.

Po tem posvetovanju Komisija presodi, ali so ukrepi, ki jih je sprejela država članica, upravičeni, in sporoči svojo odločitev državi članici, ki je prevzela pobudo, drugim državam članicam in proizvajalcu ali njegovem pooblaščenem zastopniku.

[…]

5. Kadar stroji niso skladni in nosijo oznako CE, pristojna država članica primerno ukrepa proti tistemu, ki je oznako pritrdil, in o tem obvesti Komisijo. Komisija obvesti druge države članice.

6. Komisija zagotovi, da so države članice obveščene o poteku in izidu tega postopka.“

17 V formularju, ki so ga latvijski organi uporabili za obvestilo, se navaja neskladnost z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami, navedenimi v točkah 1.3.8 in 1.4.1 Priloge I k Direktivi 2006/42, v zvezi z varovali in napravami za zaščito gibljivih delov, katerih vsebina je povzeta zgoraj v točkah 4 in 7. Pojasnjeno je, da je bil z vidika harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2010 opravljen preizkus in da je bila pri tem ugotovljena nezadostna razdalja med robom gibljivega rezila in zadnjo steno ohišja rezila, ki vpliva na običajno delovanje sporne kosilnice. V formularju je poleg tega navedeno, da je distributer sprejel ukrepe za prostovoljni umik sporne kosilnice s trga in prenehanje dajanja te kosilnice v promet in da je bil proizvajalec obveščen z dopisom z dne 12. decembra 2013. Poročilo o preizkusu Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje, omenjeno zgoraj v točki 7, je bilo priloženo formularju.

18 Komisija je v skladu s členom 11(3) Direktive 2006/42 z dopisom z dne 24. septembra 2014, v katerem se je sklicevala na prepoved dajanja na trg, tožečo stranko pozvala, naj predloži svoja stališča v zvezi z obvestilom latvijskih organov, pri čemer je opozorila na neskladnost s standardom EN 60335-2-77:2010, ki je bila ugotovljena v poročilu o preizkusu Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje. V tem dopisu je Komisija tožeči stranki predlagala, da se sreča z njenimi službami.

19 Tožeča stranka je z dopisom z dne 4. oktobra 2014 Komisiji odgovorila, da se sporna kosilnica od 1. septembra 2013 ne proizvaja več, da se ne trži več in da so distributerji in prodajalci v Latviji ta proizvod umaknili. Tožeča stranka je dodala, da je po njenem mnenju sporna kosilnica spoštovala zahteve „direktive o strojih“, ki so veljale v času njene proizvodnje in dajanja na trg.

20 Komisija je v teh okoliščinah 10. junija 2015 sprejela Izvedbeni sklep (EU) 2015/902 o ukrepu prepovedi dajanja v promet kosilnice proizvajalca GGP Italy SpA, ki ga je sprejela Latvija v skladu z Direktivo 2006/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL 2015, L 147, str. 22, v nadaljevanju: izpodbijani sklep).

21 Komisija se je v izpodbijanem sklepu med drugim sklicevala na obvestilo latvijskih organov in navedla, da so ti organi sprejeli ukrep za prepoved dajanja sporne kosilnice na trg, da je bila ta kosilnica označena z oznako „CE“ v skladu z Direktivo 2006/42, da kljub temu – glede na podatke iz spisa – ni izpolnjevala bistvenih zdravstvenih in varnostnih zahtev iz točk 1.3.8 in 1.4.1 Priloge I k tej direktivi „zaradi prekratke razdalje med zadnjo steno stroja in konico rezila, kar pomeni pomanjkljivost za varno obratovanje stroja“, da jo je proizvajalec prostovoljno umaknil iz latvijskega trga in da se sprejeti nacionalni ukrep šteje za upravičen. Izpodbijani sklep je bil naslovljen na države članice.

22 Švedski organi so v juliju 2015 izdali objavo, v kateri so navedli, da se sporne kosilnice ne sme niti prodajati niti uporabljati, pri čemer so se sklicevali na izpodbijani sklep.

Postopek in predlogi strank

23 Tožeča stranka je 17. avgusta 2015 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo.

24 Tožeča stranka je z ločeno vlogo, ki je bila v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložena 16. oktobra 2015, vložila predlog za izdajo začasne odredbe za odlog izvršitve izpodbijanega sklepa in za sprejetje drugih primernih ukrepov. S sklepom z dne 10. decembra 2015, GGP Italija/Komisija (T-474/15, EU:T:2015:958) je predsednik Splošnega sodišča ta predlog zavrnil in pridržal odločitev o stroških.

25 Republika Latvija je 16. novembra 2015 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila predlog za intervencijo v podporo predlogom Komisije. Predsednik drugega senata Splošnega sodišča je s sklepom z dne 16. decembra 2015 to intervencijo dovolil.

26 Splošno sodišče je na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da začne ustni postopek.

27 Stranke so na obravnavi 21. septembra 2016 podale ustne navedbe in odgovorile na vprašanja Splošnega sodišča.

28 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:

— izpodbijani sklep razglasi za ničen;

— sprejme druge primerne ukrepe;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

29 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

— tožbo zavrne;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

30 Republika Latvija Splošnemu sodišču predlaga, naj tožbo zavrne.

Pravo

Dopustnost predloga, naj Splošno sodišče sprejme „druge primerne ukrepe“

31 Iz člena 21 Statuta Sodišča Evropske unije, ki se na podlagi člena 53 tega statuta uporablja tudi za Splošno sodišče, in iz člena 76 Poslovnika Splošnega sodišča izhaja, da je treba v vsaki začetni vlogi navesti predmet spora, predloge in kratek povzetek tožbenih razlogov, s čimer se toženi stranki omogoči priprava obrambe, Sodišču pa nadzor. Iz tega izhaja, da morajo biti tožbeni predlogi izraženi jasno in nedvoumno, da se prepreči, da bi Sodišče odločilo *ultra petita* ali da o nekem očitku ne bi odločilo (glej v tem smislu sodbi z dne 14. decembra 1962, Meroni/Haute Autorité, 46/59 in 47/59, EU:C:1962:44, str. 780, in z dne 10. maja 2012, Komisija/Estonija, C-39/10, EU:C:2012:282, točka 24, ter sklep z dne 13. aprila 2011, Planet/Komisija, T-320/09, EU:T:2011:172, točka 22).

32 V tej zadevi pa predlog tožeče stranke, naj Splošno sodišče „sprejme druge primerne ukrepe“, očitno ne izpolnjuje zahtev iz prejšnje točke. Zato ni dopusten.

Vsebinska presoja

33 Tožeča stranka v podporo ničnostni tožbi navaja dva tožbena razloga. Po eni strani naj bi bil v bistvu kršen člen 20 Direktive 2006/42, ker naj bi postopek, po katerem je Komisija sprejela izpodbijani sklep, kršil določila tega člena, s katerimi se zagotavlja pravica zainteresiranih oseb do obrambe. Po drugi strani naj bi bili kršeni tudi člen 5(1), člen 6(1), člen 7 in člen 11 iste direktive, ki vsebujejo določbe, s katerimi se želi proizvajalcem strojev omogočiti, da upravičijo skladnost njihovih proizvodov z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami in z določbami te direktive in jih posledično prosto tržijo v Uniji, in ki, pod določenimi pogoji, javnim organom omogočajo sprejetje zaščitnih ukrepov.

Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 20 Direktive 2006/42

34 Člen 20 Direktive 2006/42 določa:

„Vsak ukrep, sprejet na podlagi te direktive, ki omejuje dajanje kakršnih koli strojev, ki jih ureja ta direktiva, na trg in/ali v obratovanje, se natančno utemelji. O takem ukrepu se čim prej uradno obvesti zadevno stranko in se jo hkrati obvesti o pravnih sredstvih, ki jih ima po veljavni zakonodaji zadevne države članice in o rokih, ki veljajo za ta pravna sredstva.“

35 V zvezi s tem tožeča stranka trdi, da ni bila obveščena o sklepu latvijskih oblasti o umiku sporne kosilnice s trga in prepovedi njenega dajanja na trg, na podlagi katerega je Komisija sprejela sporni sklep. Iz intervencijske vloge latvijske vlade naj bi tudi izhajalo, da pred predložitvijo Komisiji ni bila sprejeta nobena dokončna zavezujoča odločba. Odločba Komisije naj bi tako potrjevala neobstoječo odločbo, zaradi česar izpodbijani sklep naj ne bi bil zakonit. Iz tega naj bi sledilo, da ni bila spoštovana nobena določba člena 20 Direktive 2006/42. Zlasti naj ne bi bilo pravnega pouka o pravnih sredstvih, poleg tega pa naj jih, glede na to, kar je navedeno zgoraj, tudi ne bi bilo mogoče uporabiti. Kot naj bi izhajalo iz odgovora na tožbo, naj bi se Komisija, zgolj na podlagi formularja, ki so ji ga posredovali latvijski organi, zadovoljila s popolnoma formalnim preizkusom domnevnega obvestila teh organov distributerju v Latviji in proizvajalcu o ukrepih, ki so bili sprejeti v zvezi s sporno kosilnico. Navedbe v tem formularju naj bi bile dejansko dvoumne ali celo netočne ali v nasprotju s pojasnili, ki jih je latvijska vlada navedla v svoji intervencijski vlogi, zlasti v zvezi z ukrepom, ki je bil sprejet zoper distributerja in v zvezi s seznanitvijo proizvajalca s tem ukrepom, poleg tega pa naj njegova narava ne bi ustrezala temu, kar je Komisija navedla v izpodbijanem sklepu. Ta sklep naj bi se namreč nanašal le na prepoved dajanja na trg in ne na umik s trga, ki je bil sicer omenjen v formularju.

36 Po mnenju Komisije se ta tožbeni razlog ne nanaša na izpodbijani sklep, temveč na ukrep, ki so ga sprejeli latvijski organi. Zato naj ne bi bil dopusten. Komisija podredno navaja, da ji v okviru uporabe člena 11 Direktive 2006/42 v zvezi z varnostnim mehanizmom, ki se sproži na pobudo države članice, ni treba z vseh vidikov preizkusiti zakonitosti nacionalnih ukrepov – kar je naloga nacionalnih sodišč – temveč mora preizkusiti, ali so ti ukrepi v osnovi upravičeni. Komisija se v zvezi s tem sklicuje na sodbo z dne 15. julija 2015, CSF/Komisija (T-337/13, EU:T:2015:502, točka 100). Komisija dodaja, da tožeča stranka, potem ko jo je pozvala, naj posreduje svoja stališča, ni omenjala svojih procesnih težav z nacionalnimi oblastmi. Izpodbijani sklep naj bi omenjal le prepoved dajanja na trg – ne pa tudi umika s trga – zato, ker je tožeča stranka sama sprejela ukrepe umika s trga, o katerih je 28. avgusta 2014 obvestila latvijske oblasti, s sklepom pa naj bi se dosegla prepoved morebitnega ponovnega dajanja spornega stroja na trg v vseh državah članicah Unije.

37 Latvijska vlada trdi, da so latvijski organi postopali v skladu z nacionalnim postopkom in da so v dopisu z dne 19. marca 2014, omenjenem zgoraj v točki 11, obrazložili njihov položaj in najavili omejevalni ukrep. Vendar pa niso sprejeli dokončne odločbe, zoper katero bi bilo mogoče vložiti notranje pravno sredstvo, ker so čakali na to, ali bo Komisija v okviru uporabe člena 11 Direktive 2006/42 njihovo stališče potrdila.

38 Najprej je treba ugotoviti, v nasprotju s tem, kar trdi Komisija, da je ta tožbeni razlog usmerjen proti izpodbijanemu sklepu in ne proti ukrepu, ki so ga sprejeli latvijski organi, čeprav se opira na očitke v zvezi z njihovim ravnanjem. Ustrezno je predstavljen kot tožbeni razlog zoper izpodbijani sklep in vsebuje očitek Komisiji, da je kršila člen 20 Direktive 2006/42, s tem ko je nacionalni ukrep, pri sprejetju katerega naj bi bila prav tako kršena ta določba, razglasila za upravičen. Zato tega tožbenega razloga ni mogoče razglasiti za nedopustnega, prav tako pa tudi ne za očitno neupoštevnega, kot je Komisija trdila na obravnavi.

39 V zvezi z vsebinsko presojo je treba spomniti, kot je bilo že ugotovljeno v sodbi z dne 15. julija 2015, CSF/Komisija (T-337/13, EU:T:2015:502, točka 100), ki jo navaja Komisija, da Komisiji v okviru sprejemanja sklepa, kakršen je izpodbijani, ki je bil sprejet na podlagi člena 11(3) Direktive 2006/42, ni

treba z vseh vidikov preizkusiti zakonitosti nacionalnih ukrepov, ki so vodili do sprožitve zaščitne klavzule iz tega člena. V zvezi s tem člen 20 te direktive, na katerega kršitev se sklicuje tožeča stranka, izrecno omenja „pravna sredstva, ki jih ima po veljavni zakonodaji zadevne države članice“, kar pomeni, prvič, da se nanaša na nacionalne ukrepe, sprejete na podlagi te direktive, in drugič, da spada nadzor nad temi ukrepi v pristojnost nacionalnih sodišč. Zato ta člen Komisiji ne nalaga obveznosti.

40 V okviru izvajanja člena 11(3) Direktive 2006/42 je vloga Komisije predvsem, da presodi, ali so ustrezni ukrepi, o katerih jo je obvestila država članica, upravičeni s pravnega in dejanskega vidika, da bi se preprečilo, da bi stroj – kot je navedeno v odstavku 1 istega člena – ogrozil zdravje ali varnost oseb ali, kadar je primerno, domačih živali ali premoženja ali okolja (sodba z dne 15. julija 2015, CSF/Komisija, T-337/13, EU:T:2015:502, točka 101). V odgovor na argument, ki ga je tožeča stranka navedla na obravnavi, je treba poudariti, da je presoja iz zgoraj omenjene sodbe, ki se nanaša na to, da so nacionalni organi kršili načelo enakega obravnavanja, upoštevna tudi za to zadevo, v kateri se zatrjuje, da so nacionalni organi kršili določbo direktive. Predmet obeh zadev so namreč morebitne kršitve nacionalnih organov pri uporabi načel ali pravnih pravil prava Unije, katerih spoštovanje morajo preizkusiti nacionalna sodišča.

41 Zato argumentov tožeče stranke, da naj bi Komisija kršila člen 20 Direktive 2006/42, s tem ko je potrdila nacionalni ukrep, s katerim naj bi bila kršena ista določba, ni mogoče sprejeti.

42 V odgovor na argument tožeče stranke v zvezi z dejstvi, ki jih je latvijska vlada navedla v teku postopka, katerega bistvo je, da naj tudi Komisija ne bi mogla potrditi nezavezujoče ali celo neobstoječe nacionalne odločbe, ne da bi pri tem kršila člen 20 Direktive 2006/42, je treba poleg tega pojasniti, da nič ne nasprotuje temu, da se „ustrezni ukrepi“, ki jih mora država članica sprejeti in na podlagi zaščitne klavzule iz člena 11 te direktive o njih obvestiti Komisijo, sprejmejo kot ukrepi, ki niso enostranski ali niso neposredno zavezujoči. Če taki ukrepi ne bi spadali na področje uporabe te zaščitne klavzule bi bil lahko poleg tega njen obseg bistveno zmanjšan, ker niti Komisija niti države članice, ki niso zaznale tveganja, povezanega s strojem, o njem ne bi bili obveščeni, če bi proizvajalec tega stroja, njegov pooblaščeni zastopnik ali distributer sprejeli prostovoljne ukrepe ali upoštevali nezavezujoče ukrepe. Zato je obvestilo, kakršno je v tej zadevi, v kateri je distributer po obvestilu nacionalnih organov sprejel prostovoljne ukrepe za umik s trga in prenehanje dajanja na trg, obvestilo o ustreznem ukrepu, na podlagi katerega se lahko sprejme sklep Komisije na podlagi člena 11(3) Direktive 2006/42.

43 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 20 Direktive 2006/42, zavrniti kot neutemeljen.

Tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 5(1), člena 6(1), člena 7 in člena 11 Direktive 2006/42

44 Med določbami Direktive 2006/42, ki jih navaja tožeča stranka, člen 5(1) določa, da mora proizvajalec ali njegov pooblaščeni zastopnik pred dajanjem strojev na trg ali v obratovanje med drugim zagotoviti, da izpolnjujejo ustrezne bistvene zdravstvene in varnostne zahteve, določene v Prilogi I k tej direktivi, opraviti ustrezne postopke za ugotavljanje skladnosti, sestaviti izjavo o skladnosti„CE“ in pritrditi oznako „CE“ na stroj. Člen 6(1) določa, da države članice na svojem ozemlju ne smejo prepovedati, omejevati ali ovirati dajanja na trg ali v obratovanje strojev, ki so v skladu s to direktivo. Člen 7 med drugim določa, da države članice stroje, ki nosijo oznako „CE“ in jih spremlja izjava o skladnosti „CE“, obravnavajo kot skladne z določbami te direktive, in da se za stroje, ki so bili izdelani v skladu s harmoniziranim standardom, v zvezi s katerim je Komisija objavila sklic v Uradnem listu, domneva, da izpolnjujejo bistvene zdravstvene in varnostne zahteve, ki jih zajema harmonizirani standard. Spomniti je treba, da je harmonizirani standard v členu 2 opredeljen kot tehnična specifikacija, ki ni zavezujoča in jo je sprejel organ za standardizacijo, to je Evropski odbor za standardizacijo (CEN), Evropski odbor za standardizacijo v elektrotehniki (Cenelec) ali Evropski inštitut za telekomunikacijske standarde (ETSI), na podlagi predloga, ki ga je izdala Komisija v skladu s postopki iz Direktive

98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov in o pravilih za storitve informacijske družbe (UL 1998, L 204, str. 37). Nazadnje, člen 11 Direktive 2006/42, ki je povzet zgoraj v točki 16, določa pogoje za uporabo zaščitne klavzule.

45 Tožeča stranka v bistvu meni, da je kršitev to, da Komisija – enako kot pred njo latvijski organi – ni priznala, da se za dajanje na trg ali v obratovanje pred 1. septembrom 2013 skladnost sporne kosilnice z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42 lahko domneva na podlagi skladnosti te kosilnice s harmoniziranim standardom EN 60335-2-77:2006.

46 Kar se tiče časovne veljavnosti različnih za preizkus tega tožbenega razloga upoštevnih besedil in argumentov strank v zvezi s tem tožbenim razlogom je treba opozoriti na naslednje datume:

— od leta 1993: uporaba prve direktive „stroji“ in njenih sprememb, ki so skupaj vodile do sprejetja Direktive 98/37;

— 9. junij 2006: objava Direktive 2006/42 v Uradnem listu;

— 6. november 2007: prva objava harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2006 v Uradnem listu;

— 28. marec 2009: zadnja objava harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2006 v Uradnem listu;

— 29. december 2009: razveljavitev Direktive 98/37 in začetek učinkovanja ukrepov za prenos Direktive 2006/42;

— 8. april 2011: prva objava harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2010 v Uradnem listu;

— 3. september 2012: certifikat „CE“ o skladnosti sporne kosilnice, ki se sklicuje na harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006;

— 1. september 2013: datum preklica harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2006, ki ga je določil Cenelec.

47 Komisija je na obravnavi najprej trdila, da ta tožbeni razlog tožeče stranke ni upošteven. Izpodbijani sklep naj bi namreč za naprej prepovedoval dajanje sporne kosilnice na trg kjer koli v Uniji, pri čemer naj ne bi bilo sporno, da stroj v juniju 2015, ko je bil izpodbijani sklep sprejet, ni ustrezal bistvenim zdravstvenim in varnostnim zahtevam iz Direktive 2006/42, kar ni odvisno od tega, ali je do 31. avgusta 2013 zanj veljala domneva o skladnosti s temi zahtevami na podlagi njegove skladnosti s harmoniziranim standardom EN 60335-2-77:2006 ali ne.

48 Tožeča stranka opozarja, da je bil sklic na standard, ki je nadomestil harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006 za „ročno vodene električne vrtne kosilnice“, se pravi harmonizirani standard EN 60335-2-77:2010, v Uradnem listu objavljen 8. aprila 2011, ne da bi Komisija v ustreznem stolpcu tabele z naslovi in sklici zadevnih harmoniziranih standardov, na katere se ta objava nanaša, navedla datum prenehanja domneve o skladnosti po nadomeščenem standardu. V teh okoliščinah naj bi se bilo treba ravnati po opomboi1 k temu stolpcu, v kateri je bilo navedeno, da bo „[o]bičajno […] datum, ko preneha veljati domneva o skladnosti, datum preklica (‚dow‘), ki ga določi Evropska organizacija za standardizacijo“ in da „je treba opozoriti uporabnike teh standardov na dejstvo, da je v nekaterih izjemnih primerih to lahko drugače“. Datum preklica harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2006 pa naj bi bil 1. september 2013, kot je navedeno v več dokumentih organa za standardizacijo in v standardu EN 60335-2-77:2010.

49 Tožeča stranka dodaja, da sta v obdobju od 8. aprila 2011 do 31. avgusta 2013 obe različici harmoniziranega standarda EN 60335-2-77, iz leta 2006 in iz leta 2010, omogočali vzpostavitev domneve o skladnosti strojev, na katere sta se ta standarda nanašala, z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42. Tako obdobje prekrivanja, ki poleg tega ustreza obdobju, v katerem se še lahko ohranja nacionalne standarde, ki niso v skladu z novo različico harmoniziranega standarda, naj bi bilo nujno za to, da imajo proizvajalci strojev čas za prilagoditev njihovih proizvodov in po potrebi njihovih proizvodnih postopkov in orodij na norme nove različice harmoniziranega standarda in čas, da prodajo stroje, ki spoštujejo norme nadomeščenega standarda. Težko naj bi si bilo predstavljati, da od 8. aprila 2011, ko je bil objavljen harmonizirani standard EN 60335-2-77:2010, strojev, ki so bili zasnovani na podlagi harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2006, čez noč ne bi smeli več proizvajati in prodajati in da bi bilo treba proizvajati in prodajati proizvode, ki so v skladu s standardom, ki kot harmonizirani standard še nekaj dni prej ni bil uraden.

50 Tožeča stranka priznava, da lahko Komisija zaradi izjemnih razlogov datum prenehanja domneve o skladnosti na podlagi prejšnje različice harmoniziranega standarda določi na datum, ki je pred ali po datumu preklica, vendar pa naj bi morala Komisija v tem primeru to jasno označiti v ustreznem stolpcu pri objavi v Uradnem listu, ki se nanaša na novo različico harmoniziranega standarda, česar pa v tem primeru ni naredila.

51 Tožeča stranka svojo argumentacijo opira zlasti na javna dokumenta Komisije, to je „Vodnik za uporabo direktive ‚stroji' 2006/42/ES – 2. izdaja, junij 2010" (odstavek 161, naslovljen „stanje tehnike") in „Modri vodnik za uporabo standardov za proizvode EU – 2014" (točka 4.1.2.6, naslovljena „revizija harmoniziranih standardov").

52 Glede na to, da iz argumentacije, ki jo je v obrambo navedla Komisija, izhaja, da med 29. decembrom 2009 in 8. aprilom 2011 ni bilo nobenega harmoniziranega standarda, ki bi za „ročno vodene električne vrtne kosilnice" omogočal domnevo o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42, tožeča stranka poudarja, da proizvajalci takih strojev niso imeli skoraj nobene druge izbire, kot da se z namenom, da bi dokazali spoštovanje teh zahtev, še naprej sklicujejo na zadnji objavljeni harmonizirani standard, to je standard EN 60335-2-77:2006, ker je bil ta standard prenesen v nacionalne pravne rede, med drugim v italijanski pravni red, iz katerega tožeča stranka izhaja, in ker so lahko nacionalni standardi za prenos ostali veljavni do datuma preklica, ki naj bi bil naveden v harmoniziranem standardu, ki je nadomestil prejšnji. Za obdobje po 8. aprilu 2011 in do datuma preklica naj bi nadaljnji obstoj nacionalnih standardov, s katerimi je bil prenesen harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006, dokazoval, da se je bilo še vedno mogoče sklicevati na njegove določbe, čeprav so se lahko proizvajalci sklicevali tudi na novi harmonizirani standard EN 60335-2-77:2010.

53 Komisija, ki jo podpira latvijska vlada, če bo opravljena vsebinska presoja tožbenega predloga, prereka trditve tožeče stranke. Trdi, da je Direktiva 2006/42 nadomestila Direktivo 98/37 in da bi morale države članice v skladu s členom 26 Direktive 2006/42 določbe te direktive uporabljati z učinkom od 29. decembra 2009, ko je bila razveljavljena Direktiva 98/37. Harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006 naj ne bi bil izdelan le z namenom, da bi se omogočilo vzpostavitev domneve o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 98/37. Ta standard naj ne bi nikoli omogočal, da se taka domneva ustvari za bistvene zdravstvene in varnostne zahteve, ki se jih nalaga z Direktivo 2006/42. S tem naj bi bilo pojasnjeno dejstvo, da v objavah v Uradnem listu, v katerih se pojavlja harmonizirani standard EN 60335-2-77:2010, ki se vse nanašajo na harmonizirane standarde na podlagi Direktive 2006/42, zlasti v tisti iz 8. aprila 2011, v kateri je prvič omenjen ta standard, ni omembe harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2006 v stolpcih tabel, ki se nanašajo na nadomeščene standarde. Zato naj opomba 1 v drugem od teh stolpcev, ki se nanaša na datum, ko preneha veljati domneva o skladnosti nadomeščenega standarda, na katero tožeča stranka opira svojo trditev, da se je lahko sklicevala na harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006 vse do datuma preklica tega standarda, v tej zadevi ne bi bila upoštevna. Na splošno naj navedbe organov za standardizacijo v zvezi z datumi preklica ne bi imele nobenega pomena za ugotovitev, ali lahko

spoštovanje nekega harmoniziranega standarda ustvarja domnevo o skladnosti z upoštevnimi bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami, če Komisija teh datumov ne navede v objavah, ki se nanašajo na harmonizirane standarde.

54 Komisija navaja, da so za proizvajalce „ročno vodenih električnih vrtnih kosilnic“ v zvezi z dokazovanjem skladnosti njihovih proizvodov z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz upoštevnih zaporednih direktiv veljala tri različna obdobja. Do 28. decembra 2009, zadnjega dne uporabe Direktive 98/37, so se lahko sklicevali na harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006, da bi tako vzpostavili domnevo o skladnosti njihovih proizvodov z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz te direktive. V obdobju od 29. decembra 2009 in do 8. aprila 2011, ko je Direktiva 2006/42 nadomestila Direktivo 98/37, vendar za „ročno vodene električne vrtne kosilnice“ v Uradnem listu še ni bil objavljen noben harmonizirani standard na podlagi Direktive 2006/42, naj bi morali proizvajalci skladnost njihovih strojev z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42 dokazovati na drug način, ki ni sklicevanje na harmonizirani standard, med drugim s sklicevanjem na tehnični dosje proizvoda, na druge standarde in tehnične specifikacije, na primer na nacionalna pravila, neharmonizirane evropske ali mednarodne standarde ali na lastne tehnične specifikacije proizvajalca. Nazadnje, od 8. aprila 2011 naj bi proizvajalci imeli možnost, da domnevo o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42 vzpostavijo s sklicevanjem na harmonizirani standard EN 60335-2-77:2010. Zato se v izjavi o skladnosti „CE“ sporne kosilnice, ki je bila sestavljena septembra 2012, ni bilo mogoče sklicevati na harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006, da bi se s tem potrdil obstoj domneve o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42. Poleg tega naj taka domneva ne bi veljala za primerke, ki so bili v skladu s tem standardom proizvedeni leta 2013.

55 Najprej je treba preizkusiti argument, ki ga je Komisija izpostavila na glavni obravnavi, da drugi tožbeni razlog, ki ga je navedla tožeča stranka, ni upošteven, ker izpodbijani sklep prepoveduje dajanje sporne kosilnice na trg od junija 2015, to je v kasnejšem obdobju od tistega, na katero se nanaša ta tožbeni razlog, ki se nanaša na del let 2012 in 2013.

56 Te trditve ni mogoče sprejeti.

57 Obravnavani tožbeni razlog je namreč usmerjen zoper sklep, s katerim je bila potrjena presoja nacionalnih organov v zvezi s strojem, ki se je dajal na trg v letih 2012 in 2013, pred 1. septembrom, da ta stroj ne izpolnjuje bistvenih zdravstvenih in varnostnih zahtev iz Direktive 2006/42, ker ni v skladu s harmoniziranim standardom EN 60335-2-77:2010, čeprav se je njegov proizvajalec skliceval na domnevo o skladnosti s temi zahtevani na podlagi skladnosti s standardom EN 60335-2-77:2006. Zato obravnavani tožbeni razlog, s katerim se neposredno izpodbija ta presoja, če se izkaže za utemeljen, ne more biti neupošteven. Poleg tega se lahko doda, da je tožeča stranka imela in obdržala pravni interes za izpodbijanje izpodbijanega sklepa, čeprav je potrdila prostovoljna umik sporne kosilnice s trga in prenehanje njenega dajanja na trg, ker sporna presoja gotovo škoduje njenemu ugledu, zlasti glede na poznanost znamke sporne kosilnice, in ker je tudi že povzročila odločitev švedskih organov, da se tega stroja več ne sme uporabljati. Tožeča stranka ima pravni interes tudi zaradi tega, ker bi morebitna razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa lahko preprečila ponovitev zatrjevane nezakonitosti (glej v tem smislu po analogiji sodbi z dne 19. septembra 1985, Hoogovens Groep/Komisija, 172/83 in 226/83, EU:C:1985:355, točka 19, in z dne 28. maja 2013, Abdulrahim/Svet in Komisija, C-239/12 P, EU:C:2013:331, točke od 61 do 83 in navedena sodna praksa).

58 Nato je treba v zvezi z vsebinskim preizkusom tožbenega razloga najprej spomniti, da je sklic na harmonizirani standard le ena od možnosti, ki jih ima proizvajalec za to, da dokaže, da njegov stroj izpolnjuje bistvene zdravstvene in varnostne zahteve iz upoštevne direktive. Tako Direktiva 98/37, v členu 8 in v prilogah V ali VI, kot Direktiva 2006/42, v členu 12 in v prilogah VII, VIII, IX in X, namreč določata postopke za presojo skladnosti, ki ne temeljijo nujno na harmoniziranih standardih, katerih sklici so bili objavljeni.

59 Vendar je v tej zadevi po eni strani Komisija, kot izhaja iz izpodbijanega sklepa in iz v točki 18 zgoraj omenjenega dopisa, svoje ugotovitve glede neizpolnjevanja bistvenih zdravstvenih in varnostnih zahtev iz Direktive 2006/42 utemeljila le na ugotovitvi o neskladnosti sporne kosilnice s harmoniziranim standardom EN 60335-2-77:2010. Po drugi strani pa tožeča stranka niti v postopku pred latvijskimi organi niti v postopku pred Komisijo ni poskusila dokazati skladnosti sporne kosilnice z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42 drugače kot s sklicevanjem na harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006. Preveriti je torej treba, ali je ta harmonizirani standard, za katerega niti Komisija niti latvijski organi nista navajala, da ga sporna kosilnica ne izpolnjuje, za to kosilnico lahko vzpostavil domnevo, da je v skladu z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42 od 3. septembra 2012, ko je bila sestavljena izjava o skladnosti „CE“ te kosilnice, do 31. avgusta 2013, ko je tožeča stranka z njeno proizvodnjo prenehala.

60 Kot je bilo navedeno zgoraj v točki 44, iz člena 7 Direktive 2006/42, natančneje iz odstavkov 2 in 3 tega člena, izhaja, da Komisija s tem, da sklic na harmonizirani standard objavi v Uradnem listu, temu harmoniziranemu standardu podeli pravno veljavo, ki proizvajalcem strojev ali njihovim pooblaščenim zastopnikom omogoča, da za stroje, ki jih tržijo in so v skladu s tem standardom, velja domneva o skladnosti z upoštevnimi bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz iste direktive, ki so zajete v harmoniziranem standardu. Poleg tega se lahko doda, da je bil mehanizem po Direktivi 98/37, katere člen 5(2), prvi pododstavek, je določal, da „[k]adar nacionalni standard, ki prenaša usklajeni standard, na katerega je bilo objavljeno sklicevanje v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*, zajema eno ali več bistvenih varnostnih zahtev, velja domneva, da stroji ali varnostne komponente, izdelani skladno s tem standardom, izpolnjujejo ustrezne bistvene zahteve“, v bistvu enak, razen glede prenosa v nacionalni harmonizirani standard. Zato so sklepi v zvezi z objavo harmoniziranih standardov, kot je generalni pravobranilec M. Campos Sánchez-Bordona navedel v točki 54 sklepnih predlogov v zadevi James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:63), ki jih je Komisija omenila na glavni obravnavi, pravni akti, zoper katere je mogoče vložiti ničnostno tožbo (glej v tem smislu sodbo z dne 27. oktobra 2016, James Elliott Construction, C-613/14, EU:C:2016:821, točke od 38 do 43). V sklepu z dne 25. maja 2004, Schmoldt in drugi/Komisija (T-264/03, EU:T:2004:157, točke od 91 do 94) je splošno sodišče pojasnilo, da gre za splošne akte. Iz tega izhaja, da je režim, ki velja zanje, enak kot za splošne akte institucij Unije.

61 Ugotoviti je treba, da se člen 7 Direktive 2006/42 brez omejitev nanaša na harmonizirane standarde, katerih sklici so bili objavljeni v Uradnem listu, pri čemer njegov obseg in vsebina nista omejena na harmonizirane standarde, katerih sklici so objavljeni na podlagi te direktive. Ta določba tako ne omogoča ugotovitve, da so bili sklici na harmonizirane standarde, objavljeni na podlagi Direktive 98/37, samodejno razveljavljeni istočasno kot ta direktiva. Iz tega izhaja, da harmonizirani standardi, katerih sklici so bili objavljeni na podlagi Direktive 98/37, spadajo na področje uporabe člena 7 Direktive 2006/42, dokler odločba, ki jim daje pravno podlago, na kateri temelji domneva o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz direktive, ki se uporablja v času, ko je zadevni stroj dan na trg ali v obratovanje, to je objava sklica v Uradnem listu, ni izrecno razveljavljena. Ta razlaga je v skladu z določbo člena 25, drugi odstavek, Direktive 2006/42, v skladu s katerim se„[s]klicevanja na [Direktivo 98/37] štejejo za sklicevanja na to direktivo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge XII.“ S temi določbami se želi na splošno preprečiti, da akti ali pravne določbe, katerih izvajanje je bilo sprva povezano z določbami Direktive 98/37, ne bi ostali brez vsebine zgolj zaradi tega, ker je bila Direktiva 98/37 razveljavljena in nadomeščena z Direktivo 2006/42, in da v nekaterih primerih ne bi prišli v položaj pravne praznine (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 16. oktobra 2003, Irska/Komisija, C-339/00, EU:C:2003:545, točke od 35 do 39). V tem primeru tabela iz Priloge XII Direktive 2006/42 vzpostavlja povezavo med členom 5(2), prvi pododstavek, Direktive 98/37 in členom 7(2) in (3) Direktive 2006/42, na katerih zaporedoma temeljijo objave sklicev harmoniziranih standardov v Uradnem listu.

62 V tej zadevi se torej postavlja vprašanje, ali je bila objava sklica na harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006, ki jo je Komisija najprej opravila na podlagi Direktive 98/37 (prva objava 6. novembra 2007 (UL 2007, C 254, str. 52), zadnja objava 28. marca 2009 (UL 2009, C 74, str. 55)) in

ki, kot je bilo navedeno zgoraj, na podlagi člena 7 Direktive 2006/42 velja v obdobju do razveljavitve tega sklica, izrecno razveljavljena pred ali med v tej zadevi spornim obdobjem od 3. septembra 2012 (datum izjave o skladnosti „CE“ sporne kosilnice) do 31. avgusta 2013 (datum konca proizvodnje sporne kosilnice, po navedbah tožeče stranke). Spomniti je treba, da med strankami ni sporno, da ta objava strojem, danim na trg ali v obratovanje od 1. septembra 2013, vsekakor več ni mogla zagotavljati domneve o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42, ker, kot trdi tožeča stranka, je nastopil datum preklica te različice harmoniziranega standarda, ki je bil določen v naslednji različici EN 60335-2-77:2010.

63 Brez implicitne razveljavitve splošnega akta, ki bi izhajala iz njegove neskladnosti s kasnejšo hierarhično višjo določbo, in če se ob njegovi objavi ne določi omejitev časovne veljavnosti, lahko razveljavitev takega akta izhaja le iz novega, objavljenega sklepa pristojnega organa. V zvezi s tem je treba spomniti, da načelo pravne varnosti, ki je splošno načelo prava Unije, zahteva, da so zakonodaja in predpisi Unije jasni in natančni in, zlasti, da je njihova uporaba za uporabnike predvidljiva (glej v tem smislu sodbi z dne 9. julija 1981, Gondrand in Garancini, 169/80, EU:C:1981:171, točka 17, in z dne 22. februarja 1984, Kloppenburg, 70/83, EU:C:1984:71, točka 11). Natančneje, kot je bilo presojeno v sodbi z dne 21. oktobra 1997, Deutsche Bahn/Komisija (T-229/94, EU:T:1997:155, točka 113), je načelo pravne varnosti namenjeno zagotavljanju predvidljivosti položajev in pravnih razmerij, za katere se uporablja pravo Unije. Zato je pomembno, da institucije spoštujejo nedotakljivost aktov, ki so jih sprejele in ki vplivajo na pravni in dejanski položaj pravnih subjektov, tako da lahko te akte spremenijo le ob upoštevanju pravil o pristojnosti in postopkovnih pravil.

64 V tej zadevi zaporedne objave sklicev na harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006 v Uradnem listu ne vsebujejo datuma konca učinkovanja vsake od teh objav, čeprav so bile opravljene po sprejetju Direktive 2006/42. Poleg tega nobena od objav sklicev na harmonizirane standarde, ki je bila opravljena kasneje na podlagi te nove direktive, in tudi noben drug od Komisije objavljeni dokument ne vsebujejo nobene navedbe v zvezi z razveljavitvijo objave harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2006, razen če je to opomba 1 iz stolpca, naslovljenega „Datum, ko preneha veljati domneva o skladnosti nadomeščenega standarda“, iz tabele objav, ki vsebujejo sklic na harmonizirani standard EN 60335-2-77:2010. Spomniti je treba, da je v tej opombi navedeno, da je „[o]bičajno […] datum, ko preneha veljati domneva o skladnosti [nadomeščenega standarda], datum preklica (‚dow‘), ki ga določi Evropska organizacija za standardizacijo“, in da „je treba opozoriti uporabnike teh standardov na dejstvo, da je v nekaterih izjemnih primerih to lahko drugače“. Kot pa je bilo prej navedeno zgoraj v točki 10, je evropski organ za standardizacijo Cenelec v harmoniziranem standardu EN 60335-2-77:2010 določil datum 1. september 2013 kot datum preklica nadomeščenega harmoniziranega standarda EN 60335-2-77:2006, zaradi česar je bila na ta dan razveljavljena objava sklica na ta standard. V teh okoliščinah je lahko, nasprotno od trditev Komisije in latvijske vlade, skladnost sporne kosilnice s harmoniziranim standardom temu stroju zagotavljala domnevo o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42 za dajanje na trg ali obratovanje do vključno 31. avgusta 2013.

65 Poleg tega je treba ugotoviti, da je stališče, ki ga zastopa Komisija, v nasprotju z logiko ureditve, ki se vzpostavlja z zaporednima direktivama 98/37 in 2006/42, s katero se želi za celotno ozemlje Unije vzpostaviti učinkovit mehanizem, ki bo z združevanjem organov za standardizacijo, ki jih pooblasti Komisija, proizvajalcem in njihovim pooblaščenim zastopnikom omogočil izpolnjevanje bistvenih zdravstvenih in varnostnih zahtev za stroje, ki jih tržijo, v okviru, ki jim zagotavlja določeno varnost in poenostavitev dajanja na trg v vseh državah članicah, javnosti pa zagotavlja precej varovalk. Čeprav to ni edina možnost, da proizvajalci ali njihovi pooblaščeni zastopniki dokažejo izpolnjevanje teh zahtev, jim namreč skladnost s harmoniziranim standardom, ki so ga sprejeli ti organi in je bil objavljen v Uradnem listu, omogoča, da lahko za zadevni proizvod na podlagi jasno določenega postopka velja domneva o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami, ki jih zajema ta harmonizirani standard. Tako Direktiva 98/37, v členu 5, kot Direktiva 2006/42, v členu 7, v zvezi s tem vsebujeta določbe, ki dajejo velik pomen mehanizmu skladnosti z objavljenimi harmoniziranimi

standardi. Zadnjenavedeni člen ga celo krepi, s tem ko ločuje možnost sklicevanja na te harmonizirane standarde zaradi uveljavljanja zgoraj omenjene domneve od obstoja nacionalnih standardov, s katerimi se ti standardi „prenašajo“.

66 Stališče Komisije, iz katerega izhaja, da naj bi bil vsem harmoniziranim standardom, ki so bili sprva sprejeti na podlagi Direktive 98/37, odvzet učinek zagotavljanja domneve o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42, pa bi bistveno zmanjšalo število harmoniziranih standardov, ki bi jih bilo mogoče uporabljati na začetku uporabe zadnjenavedene direktive in bi zmanjšalo učinkovitost sistema. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da zadnja objava „naslovov in sklicev harmoniziranih standardov po [Direktivi 98/37]“, iz marca 2009, vsebuje 57 strani (UL 2009, C 74, str. 4), medtem ko prva taka objava po Direktivi 2006/42, iz septembra 2009, vsebuje le 26 strani (UL 2009, C 214, str. 1), druga taka objava, tik pred začetkom veljavnosti ukrepov za prenos Direktive 2006/42, z dne 29. decembra 2009, pa vsebuje 37 strani (UL 2009, C 309, str. 29). Glede na to, da ena stran teh objav povprečno vsebuje dvanajst harmoniziranih standardov, bi stališče Komisije privedlo do tega, da bi se v trenutku dejanskega začetka uporabe Direktive 2006/42, konec decembra 2009, uporabljalo približno 200 harmoniziranih standardov manj, kot so jih na koncu obdobja uporabe Direktive 98/37 proizvajalci uporabljali, da so vzpostavili domnevo o skladnosti njihovih proizvodov z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz nove direktive, kar bi bilo v nasprotju s pomembnostjo vloge, ki jo mehanizmu skladnosti s harmoniziranimi standardi dajeta dve zaporedni direktivi. Ugotoviti je mogoče, da je bilo treba počakati do aprila 2011 (UL 2011, C 110, str. 1), da bi nastala primerljiva količina harmoniziranih standardov, katerih sklici so bili objavljeni za obe direktivi.

67 Poseg v logiko ureditve iz zaporednih direktiv 98/37 in 2006/42 je jasno razviden iz treh zaporednih obdobij, ki jih je navedla Komisija in so navedena zgoraj v točki 54, kar bi vodilo do tega, da bi neka vrsta stroja, ki je bila vrsto let predmet objavljenega harmoniziranega standarda, ostala „brez harmoniziranega standarda“ za nezanemarljivo časovno obdobje (približno za 15 mesecev za „ročno vodene električne vrtne kosilnice“), preden bi ponovno spadala v nov objavljen harmonizirani standard. Razlaga Komisije sicer ne ustvarja pravne praznine, ker imajo proizvajalci in njihovi pooblaščeni zastopniki poleg uporabe harmoniziranih standardov, katerih sklici so objavljeni, na voljo tudi druga sredstva za dokazovanje izpolnjevanja bistvenih zdravstvenih in varnostnih zahtev iz upoštevne direktive za stroje, ki jih želijo tržiti. Vendar pa je treba ugotoviti, da so ta druga sredstva manj enostavna. Zato stališče Komisije, vsaj glede določenega obdobja, ne prispeva k prostemu pretoku blaga na notranjem trgu z zagotavljanjem visoke ravni varstva zdravja in varstva potrošnikov, kot to zahteva pravna podlaga Direktive 2006/42, to je člen 114 PDEU.

68 Res je, kot je Komisija poudarila na obravnavi, da so z različnih vidikov bistvene zdravstvene in varnostne zahteve iz Direktive 2006/42 strožje kot tiste iz Direktive 98/37, vendar pa bi morala v tem primeru Komisija po potrebi za nekatere vrste strojev ali drugo opremo, na katere se nanaša nova direktiva, spodbujati hiter sprejem novih harmoniziranih standardov, ki bi omogočili izpolnjevanje teh novih zahtev, in po potrebi v posamičnih primerih navesti, da neki harmonizirani standard, objavljen na podlagi direktive 98/37, ne zagotavlja domneve o skladnosti z novimi zahtevami. Člen 10 direktive 2006/42 poleg tega določa „postopek za izpodbijanje harmoniziranega standarda“, ki ga lahko sprožita država članica ali Komisija in ki se lahko med drugim konča tako, da se sklic na zadevni v Uradnem listu objavljeni harmonizirani standard ohrani s pridržkom ali da se sklic umakne. Vendar pa bi morala Komisija v teh primerih v stolpcu z naslovom „Datum, ko preneha veljati domneva o skladnosti nadomeščenega standarda“ iz tabel o objavi naslovov in sklicev harmoniziranih standardov po Direktivi 2006/42 določiti datum, ki je različen od datuma preklica, če je bil zadevni harmonizirani standard dejansko nadomeščen ali v Uradnem listu na drug ustrezen način označiti razveljavitev objave sklicev zadevnega harmoniziranega standarda, če ta standard še ni bil nadomeščen. Kot je bilo navedeno zgoraj v točki 64, neobstoj posebne navedbe v tabelah o objavi naslovov in sklicev harmoniziranih standardov po Direktivi 2006/42 ali v kaki drugi obliki *a contrario* pomeni, v skladu z opombo 1 k stolpcu z naslovom „Datum, ko preneha veljati domneva o skladnosti nadomeščenega standarda“, da je ta datum datum preklica, ki ga določi organ za standardizacijo. Poleg tega je mogoče

ugotoviti, da spremembe direktive „stroji“, katere prva različica je bila Direktiva Sveta 89/392/EGS z dne 14. junija 1989 o približevanju zakonov držav članic o strojih (UL 1989, L 183, str. 9), tudi kadar so razveljavljale prejšnje različice ali jih bistveno spreminjale, niso vodile do splošne razveljavitve objav harmoniziranih standardov po prejšnjih različicah (glej na primer UL 2000, C 252, str. 5).

69 Nazadnje je treba opozoriti, da skladnost s harmoniziranim standardom, katerega sklic je bil objavljen na podlagi Direktive 98/37, v obdobju uporabe Direktive 2006/42 in pred datumom prenehanja domneve o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami, ki jo ta standard zagotavlja, zagotavlja le domnevo o skladnosti s temi zahtevami. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da če država članica in nato Komisija menita, da neki stroj, ki je v skladu s takim harmoniziranim standardom, kljub temu ne izpolnjuje bistvenih zdravstvenih in varnostnih zahtevam iz Direktive 2006/42, jima to ne preprečuje uporabe zaščitne klavzule iz člena 11 te direktive, vendar pa morata neizpolnjevanje teh bistvenih zahtev dokazati.

70 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je tožeča stranka upravičeno trdila, da je za sporno kosilnico domneva o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz Direktive 2006/42 v bistvu veljala od 3. septembra 2012, ko je bila sestavljena izjava o skladnosti „CE“ te kosilnice, do 31. avgusta 2013, ko je tožeča stranka z njeno proizvodnjo po lastnih navedbah prenehala. Nazadnje, harmonizirani standard EN 60335-2-77:2006, za katerega ni sporno, da je bila sporna kosilnica z njim v skladu, je lahko tej kosilnici med tema datumoma za namen dajanja na trg in obratovanja veljavno zagotavljal domnevo o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami iz te direktive, ker je ta standard, čeprav je bil njegov sklic objavljen na podlagi Direktive 98/37, na podlagi Direktive 2006/42 ostal v veljavi do datuma preklica, ki ga je organ za standardizacijo določil, ko je sprejemal harmonizirani standard, ki je omenjeni standard nasledil, to je do 1. septembra 2013, ker Komisija v Uradnem listu ni objavila nobene navedbe, iz katere bi izhajalo nasprotno.

71 Ker Komisija ni upoštevala stališča tožeče stranke v zvezi s tem, je napačno uporabila pravo. Ker izpodbijani sklep, kot je navedeno zgoraj v točki 59, tudi sicer ni temeljil na konkretnih dejstvih v zvezi s kršitvijo bistvenih zdravstvenih in varnostnih zahtev iz Direktive 2006/42, temveč zgolj na neskladnosti sporne kosilnice s harmoniziranim standardom EN 60335-2-77:2010, čeprav ji je skladnost s harmoniziranim standardom EN 60335-2-77:2006 v zadevnem obdobju še vedno zagotavljala domnevo o skladnosti s temi zahtevami, je treba ugoditi drugemu tožbenemu razlogu tožeče stranke in izpodbijani sklep razglasiti za ničen.

Stroški

72 V skladu s členom 134(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker Komisija ni uspela, se ji v skladu s predlogi tožeče stranke naloži plačilo stroškov, vključno s tistimi, ki se nanašajo na postopek za izdajo začasne odredbe.

73 V skladu s členom 138(1) Poslovnika države članice, ki so intervenirale v postopku, nosijo svoje stroške. Republika Latvija nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (drugi senat)

razsodilo:

1. **Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2015/902 z dne 10. junija 2015 o ukrepu prepovedi dajanja v promet kosilnice proizvajalca GGP Italy SpA, ki ga je sprejela Latvija v skladu z Direktivo 2006/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta, se razglasi za ničen.**

2. V preostalem delu se tožba zavrne.

3. Evropska komisija nosi svoje stroške in stroške, ki jih je družba Global Garden Products Italy SpA (GGP Italy) priglasila v okviru te tožbe in postopka za izdajo začasne odredbe.

4. Republika Latvija nosi svoje stroške.

S. Gervasoni L. Madise Z. Csehi

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 26. januarja 2017.

Podpisi